

naprotiv valja držati, da u s v a k o m položaju života s v e f u n k c i j e rade, ili bolje reći: treba da rade. Čovjek neka je u svakom djelu svojem sav zastupan, sa svim stranama svoje prirode. Kaže se, da je život umjeća; to je i pravo, jer se traži od nas, da u raznolikim položajima života održimo r a v n o v j e s j e. Doduše narodna riječ kaže: S a m j e b o g n a k a r a r u, ali čovjeku je dužnost u svim prilikama života bit čovjekom, dužnost mu je boriti se ne da samo održi ž i v o t, nego i da održi i d o s t o j n o s t l j u d s k o g a ž i v o t a. Dogodi li se, da se u držanju u pojedinim slučajevi — a gospodarski život pruža za to često prilike — opazi slabo sudjelovanje nekih za čovjeka značajnih faktora, onda ćemo mirno u tom nazrijevati jedan kulturni n e d o s t a t a k, n. pr. ako je narod neprosvijetljen, te ne umije ni gospodarsku stranu svoje biti pravo razviti, ili ako se u pojedine opaža pomanjkanje smisla za nauku, umjetnost i druge kulturne potrebe. Na ovu činjenicu valja odbiti i sve one opomene moralista, kojima žele spriječiti, da u težnji za gospodarskim vrijednostima ostane nerazvijena, ili ne dodje do izražaja težnja za idealnim kulturnim vrijednostima. I upravo je začudo, kako malo potpunih ljudi ima u svijetu: jedan je samo trgovac, a za nauku i umjetnost ne mari, te je s te strane posve zakržljao, drugi je umjetnik ili političar, ali je moralna priroda njegova slabo razvita, treći je činovnik, ali kao da nema duše u njem, taki je birokratski stroj postao, četvrti je ubogi radnik ili seljak, sav se izgubio u svagdanjem radu, ali srce mu teško pregara, što ne smaže vremena i snage, da dohvati dobra, koja bi bila kadra ukrasiti život njegov i po-